

МІНЛИВІСТЬ КАРІОТИПУ В ОВЕЦЬ СОКІЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ

Х. Тупило

Butterfly221192@gmail.com

Інститут розведення і генетики тварин імені М. В.Зубця НААН,
с. Чубинське, Бориспільський р-н, Київська обл., Україна

Для комплексної паспортизації порід овець, яка, своєю чергою, є важливим етапом для збереження унікального генофонду і вдосконалення продуктивних якостей, необхідно дати генетичну оцінку кожній окремій породі або типу, вивчити їх аллефонд, консолідованість та генетичну різноманітність.

Цитогенетичні дослідження відіграють велику роль у вирішенні низки теоретичних і прикладних питань. За допомогою цитогенетичних досліджень виявляють зміни в хромосомах, які передаються потомству і відповідним чином впливають на ознаки організму тварин. В породоутворювальному процесі селективне значення мають спонтанні хромосомні аберації, які закріплюються в поколіннях. Рівень хромосомного поліморфізму є додатковою характеристикою плеємної цінності тварин, що може бути враховано при відборі тварин бажаного типу. Аналіз хромосомного поліморфізму овець є основою для формування нових знань про динаміку генетичної структури в популяціях тварин.

Однак домашня вівця залишається цитогенетично слабо вивчена, особливо в популяційно-цитогенетичному аспекті. Детальне вивчення структури мітотичних і мейотичних хромосом овець, аж до надійного розпізнавання пар гомологів, ділянок хромосом, в межах кожної пари та інших властивостей каріотипу, в нормі та після різних впливів є важливим складовим елементом цитогенетики овець.

Сокільська порода відзначається добрими смушково-молочними якостями. Вівці ціняться за гарні смушки сірого кольору, які одержують при забої ягнят у 2–3-денному віці. Характерною ознакою сокільських овець є груба вовна сірого кольору у великих хвилястих косицях. Використовують вовну сокільських овець для виготовлення валяного взуття, повсті та грубих тканин.

Цитогенетичні дослідження проводили на поголів'ї овець сокільської породи, які розводяться в господарстві монастиря «Свято-Покровська Голосіївська Пустинь» — ТОВ «Голосіїво». Цитогенетичні препарати готували та досліджували у лабораторії генетики Інституту розведення і генетики тварин імені М. В.Зубця (с. Чубинське) з використанням спеціальних методик та відповідного обладнання.

Результати цитогенетичного аналізу овець сокільської породи показали, що всі вони мають хромосомний набір, типовий для свійської породи овець. Хромосомний набір досліджених овець представлений 54 хромосомами, з них 26 пар автосом і одна пара статевих хромосом (XX або XY).

Результати аналізу препаратів хромосом на стадії метафази дозволили зафіксувати певну частину стабільних аберацій. Із проаналізованих 792 метафазних пластинок 33-х овець сокільської породи частка аберантних клітин склала 20,92 %. Сумарний середній рівень гетеропloidії становив 9,46 %, основну частку якого — 13,6 % — займає анеупloidія і 2,04 % — поліплоїдія. Загальна частка клітин з структурними абераціями хромосом становить 5,28 %, з яких найбільше виявлено клітин з фрагментами — 2,52 %, дещо менше клітин з АРЦРХ — 1,8 % та метафаз з розривами — 0,96 %.

Таким чином, популяція овець сокільської породи залишається генетично мало вивченою. У зв'язку з цим є перспективи для проведення подальших експериментальних цитогенетичних досліджень, спрямованих на вивчення генетичних структур, сполучених з продуктивністю тварин.